

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 57 від 15.03.96
м.Київ
vd960315 vn57

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
10 червня 1996 р.
за № 279/1304

Про надання медичної допомоги особам, що потребують
зміни (корекції) статевої належності

З метою впорядкування та регламентації медичних втручань при здійсненні зміни (корекції) статевої належності, посилення контролю за видачею висновків про необхідність зміни статевої належності, наданням медичної, психологічної, правової та громадської допомоги особам, що потребують зміни (корекції) статевої належності, на підставі статті 51 Основ законодавства України про охорону здоров'я (2801-12), **Н А К А З У Ю**:

1. Затвердити:
  - 1.1. Медико-біологічні і соціально-психологічні показання для зміни (корекції) статевої належності (додається).
  - 1.2. Положення про постійно діючу комісію з питань зміни (корекції) статевої належності при Міністерстві охорони здоров'я України (z0280-96).
  - 1.3. Порядок обстеження осіб, що потребують зміни (корекції) статевої належності (z0281-96).
  - 1.4. Склад постійно діючої комісії з питань зміни (корекції) статевої належності при Міністерстві охорони здоров'я України (z0282-96).
  - 1.5. Перелік закладів охорони здоров'я, де проводяться медичні втручання при здійсненні зміни (корекції) статевої належності (z0282-96).
2. Покласти за погодженням з Головним управлінням охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації на Київський науковий організаційно-методичний центр сексології та андрології функції з вивчення транссексуалізму та надання медико-психологічної допомоги особам, що потребують зміни (корекції) статевої належності в цілому в Україні.
3. Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам Головного управління охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації, управлінь охорони здоров'я обласних, Севастопольської міської державних адміністрацій:
  - 3.1. Прийняти до відома та виконання затверджені нормативні акти, зазначені у підпунктах 1.1-1.5 пункту 1.
  - 3.2. Довести наказ до підвідомчих закладів охорони здоров'я, обласних (міських) спеціалістів (насамперед, сексопатологів, педіатрів, урологів, гінекологів, ендокринологів).
  - 3.3. Покласти відповідальність за надання медичної допомоги пацієнтам, що потребують зміни (корекції) статевої належності, на обласних (міських) сексопатологів та психіатрів.
4. Голові постійно діючої комісії з питань зміни (корекції)

статевої належності при Міністерстві охорони здоров'я України Ворнику Б.М. підготувати методичні рекомендації про надання допомоги особам, що потребують зміни (корекції) статевій належності (термін - до 01.09.96 р.).

5. Начальнику Головного управління медичної допомоги дорослому населенню Морозову А.М. та начальнику юридичного відділу Белотелову М.Г. зареєструвати у встановленому порядку цей наказ в Міністерстві юстиції України.

6. Після проведення державної реєстрації начальнику управління справами Міністерства охорони здоров'я України Мотюку М.П. довести цей наказ до системи та вирішити питання щодо його публікації в засобах масової інформації.

7. Вважати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони здоров'я України від 30.11.92 N 173 "Про створення комісії з питань транссексуалізму".

8. Контроль за виконанням цього наказу покласти на начальника Головного управління медичної допомоги дорослому населенню Морозова А.М.

Заступник Міністра

А.П.Картиш

Затверджено
наказом Міністерства охорони
здоров'я України від 15.03.96 р.
N 57

Медико-біологічні і соціально-психологічні показання для зміни (корекції) статевій належності

1. Медико-біологічні і соціально-психологічні показання для зміни (корекції) статевій належності:

1.1. Медико-біологічними і соціально-психологічними показаннями для зміни (корекції) статевій належності є неможливість адаптації пацієнта і загроза суїцидальних дій при збереженні статі народження в поєднанні з сприятливим прогнозом адаптації при зміні (корекції) статевій належності.

1.2. Зазначені в пункті 1 показання можуть бути встановлені за умови:

1.2.1. Порушення статевій самосвідомості з самого початку формування (у віці 3-4 років).

1.2.2. Постійності сформованої трансформації статевій самосвідомості.

1.2.3. Динамічного спостереження у сексопатолога не менше 1 року при наявності необхідної документації та висновку про соціальну адаптацію.

1.2.4. Відсутності ендогенного процесу (обстеження мінімум протягом місяця в стаціонарних умовах психіатричної клініки).

1.2.5. Суїцидонебезпеки.

1.2.6. Відсутності гомосексуалізму та психічних захворювань як провідного мотиву для зміни (корекції) статевій належності.

1.2.7. Присутності достатнього рівня соціальної адаптації в нових умовах життя в майбутньому (за висновком психолога та психіатра).

1.2.8. Достатньої соціальної зрілості для вирішення питання про зміну (корекцію) статевій належності, здатність приймати рішення під час подальшої соціальної адаптації.

1.2.9. Відсутності делінквентної поведінки.

1.2.10. Достатньої наявності і ступеня вираженості ендокринних, морфологічних, нейрофізіологічних, психологічних і фізичних ознак жаданої статі.

1.3. Особа, яка змінює статеву належність, має бути докладно поінформована про можливі ускладнення: соціально-психологічні та медичні як наслідок хірургічної або ендокринної корекції (аж до повної інвалідності та онкологічної небезпеки) і розписатися в цьому (додаток N 1 до Положення про постійно діючу комісію з питань зміни (корекції) статевій належності при Міністерстві охорони здоров'я України "Заява на проведення зміни (корекції) статевій належності" (z0280-96).

2. Медико-біологічні та соціально-психологічні протипоказання для зміни (корекції) статевій належності.

- 2.1. Відсутність хоча б однієї з умов, зазначених в пункті 1.2.
- 2.2. Вік до 25 років.
- 2.3. Наявність дітей.
- 2.4. Перебування у шлюбі на час розгляду комісією заяви пацієнта.
- 2.5. Наявність ендогенного захворювання з фазою транссексуалізму.
- 2.6. Гомосексуалізм, трансвестизм на фоні трансформації статевої ролі (коли бажання змінити статево-належність збігається з початком виникнення сексуального потягу).
- 2.7. Наявність інших перверзних тенденцій.
- 2.8. Грубі порушення соціальної адаптації (відсутність роботи, постійного місця проживання тощо).
- 2.9. Психологічні особливості, які ускладнюють (роблять неможливою) соціально-психологічну адаптацію у бажаній громадянській статі.
- 2.10. Ступені дезадаптації, які потребують для корекції поведінки застосування психотропних препаратів.
- 2.11. Алкоголізм, наркоманія, антисоціальна поведінка.
- 2.12. Морфологічні особливості, які ускладнюють (або роблять неможливою) адаптацію в бажаній статі.
- 2.13. Неможливість ендокринної або хірургічної корекції у зв'язку з наявністю ендокринологічних або соматичних хронічних захворювань.
- 2.14. Недостатній інтелект для адекватної оцінки можливих ускладнень.
- 2.15. Незгода особи, яка потребує зміни (корекції) статевої належності, із затвердженим обсягом заходів щодо зміни (корекції) статевої належності, рекомендованим постійно діючою комісією з питань зміни (корекції) статевої належності при Міністерстві охорони здоров'я України.